

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний аграрний університет
ім. В. В. Докучаєва**

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої
90-річчю економічної освіти в ХНАУ ім. В.В. Докучаєва,
3-4 жовтня 2019 р.**

Частина 1

Харків – 2019

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

О.В. Ульяновченко, чл.-кор. НААНУ, д-р екон. наук, професор; **В.М. Петров**, канд. екон. наук, професор університету; **Шелудько Р.М.** – перший проректор, професор університету; **Василішин С.І.**, канд. екон. наук, доцент; **Ю.Л. Філімонов**, канд. екон. наук, доцент; **О.В. Горох**, канд. екон. наук, доцент; **Т.Ю. Білоусько**, канд. екон. наук, доцент; **Т.А. Бутенко**, канд. екон. наук, доцент; **О.І. Гудоров**, д-р екон. наук, професор; **Л.О. Ломовських**, д-р екон. наук, професор університету; **М.Ф. Огійчук**, канд. екон. наук, професор; **О.В. Олійник**, д-р екон. наук, професор; **Г.П. Пасемко**, д-р наук з держ. упр. професор; **В.В. Ярова**, канд. екон. наук, доцент; **Нагаєва Г.О.**, старш. викладач; **Пономарьова М.С.**, канд. екон. наук, доцент; **Р.М. Остапенко**, канд. екон. наук, доцент; **Ю.В. Пашенко**, канд. екон. наук, доцент; **І.О. Шарко**, канд. екон. наук, доцент.

Проблеми і перспективи інноваційного розвитку аграрного сектора економіки в умовах інтеграційних процесів: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 90-річчю екон. освіти в ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 3-4 жовтня 2019 р. У 2 ч. Ч. 1 / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: ХНАУ, 2019. – 277 с.

До збірника увійшли результати досліджень вітчизняних та іноземних науковців і практиків, здобувачів усіх рівнів освіти. Висвітлено актуальні аспекти інноваційного розвитку аграрного сектора України та інших країн.

Розраховано на вчених, викладачів, здобувачів та фахівців, які займаються питаннями інноваційного розвитку аграрного сектора економіки.

Видається за редакцією авторів.

Самойлик Ю.В. Напрями гармонізації відносин власності в акціонерних товариствах аграрної сфери	116
Сорокотяга М.С. Управління соціально-економічним розвитком підприємств.....	119
Ставська Ю.В. Інновації як чинник зростання конкурентоспроможності аграрних підприємств на зовнішніх ринках	121
Табенська О.І. Перспективи інноваційного розвитку підприємств в умовах інтеграційних процесів	124
Томашук І.В. Інноваційний розвиток сільських територій України в умовах трансформації економіки.....	127
Ульянченко Ю.О., Горбань А.І. Офіційний веб-сайт органу публічної влади як інструмент стратегічного управління розвитком сільських територій в Україні	130
Фастівець Д.Л. Методологічні аспекти реалізації концепції інноваційно-інвестиційного розвитку садівництва	132
Шелудько Л.В., Зеленський М.С. Історія розвитку тіньової економіки в контексті впливу на економічну безпеку.....	135
Шелудько Р.М., Доценко А.Ю. Інноваційний розвиток аграрного сектору економіки: сучасний стан та проблеми.....	137
Шмаров Д.М. Пріоритети формування регуляторної бази функціонування переробної ланки аграрного сектора.....	140
Шубалий О.М. Напрями вдосконалення регіональної статистики сільського господарства	142
Ящук Т.А. Фінансування підготовки кадрів для аграрного виробництва у контексті його інноваційного розвитку.....	145
Секція 2. Науково-методологічне забезпечення пріоритетних напрямів та механізмів підприємницької діяльності в аграрній сфері	149
Акмаммедов М.Ю. Роль малого и среднего предпринимательства в развитии экономики.....	149
Болотова В.В. Диверсифікація та спеціалізація як форми організації виробництва	152
Бесєдіна, Г.Є., Волошин Ю.Ю., Корсун Є.С. Дефініції понять «організаційна» та «корпоративна» культура підприємства.....	155
Голуб Д.О., Поберій А.В. Удосконалення системи методів управління персоналом в умовах соціального розвитку аграрних формувань	159
Єлізова М. М. Удосконалення системи менеджменту персоналу шляхом мотиваційного забезпечення.....	161
Косінський П.М. Пріоритетні напрями стимулювання розвитку переробних комплексів на базі сільськогосподарської продукції регіону	163

урожайність сільськогосподарських культур, продуктивність худоби та птиці, економічні показники їх господарської діяльності [1].

Потрібно чітко розділити компетенцію окремих органів влади щодо збору, опрацювання та аналізу інформації про сільське господарство, адже на даний час цим займаються Головне управління статистики у Волинській області, Головне управління агропромислового розвитку Волинської облдержадміністрації, приватні аналітичні агенції та громадські організації.

Було б доцільно, щоб уся інформація, принаймні про стан сільського господарства у регіоні збиралася у Головному управлінні статистики, яке б формувало єдину спільну для всіх користувачів базу даних про показники розвитку даної галузі. Для цього потрібно впорядкувати систему звітності та організувати деталізовані обстеження розвитку сільського господарства.

Список використаних джерел: 1. Економіко-статистичний аналіз та оцінка розвитку сільського господарства Волині: монографія / Т.В. Божидарнік, В.Ю. Науменко, О.М. Шубалий, Ю.М. Барський. Луцьк, 2014. 212 с.

УДК 336.14 : 378

Т.А. Ящук, викладач

Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини, Україна

ФІНАНСУВАННЯ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА У КОНТЕКСТІ ЙОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Протягом останніх десятиліть в Україні розвиток ринкового середовища і посилення конкуренції призвели до пошуку нових шляхів зростання економічної ефективності. За таких умов великого значення набуває людський потенціал як ресурс, що безпосередньо впливає на функціонування суб'єктів господарської діяльності.

Науковці стверджують [1, с. 62], що сучасна економіка – це інноваційна економіка, в якій знання дозволяють генерувати безперервний потік нововведень, що відповідає мінливим динамічним потребам, а досить часто – формує ці потреби. Знання тільки тоді мають значення в економічному сенсі, коли вони реалізуються у формі інновацій. Діяльність із виробництва, поширення і використання знань відіграє нині як ніколи важливу роль, визначає істотні риси і темпи розвитку економіки. Між наукою і технологією виникає нова взаємодія, все більш секторів економіки стають наукомісткими, зростає частка інвестицій в знання, освіту, нематеріальні активи.

Повною мірою це стосується аграрного сектора економіки, оскільки тут виробляється значна частка валового внутрішнього продукту країни. Для підвищення рівня його ефективності важливим є забезпеченість аграрних підприємств кадрами з фундаментальною освітою та високими професійними якостями. У нашій країні заклади вищої освіти аграрного профілю готують фахівців з великого спектру спеціальностей і спеціалізацій.

Для ефективного функціонування аграрних закладів вищої освіти важливу роль відіграє рівень їх фінансування. Аналіз тенденцій та обсягів бюджетного фінансування закладів, які є об'єктами нашого дослідження (Полтавська державна аграрна академія (ПДАА), Таврійський державний агротехнологічний університет (ТДАТУ), Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка (ХНТУСГ), Херсонський державний аграрний університет (ХДАУ) показує, що це джерело для більшості з них є пріоритетним у формуванні власних грошових коштів. Відзначимо, що протягом 2014 – 2017 рр. відбувався процес зростання їх величини у всіх університетів (рис. 1).

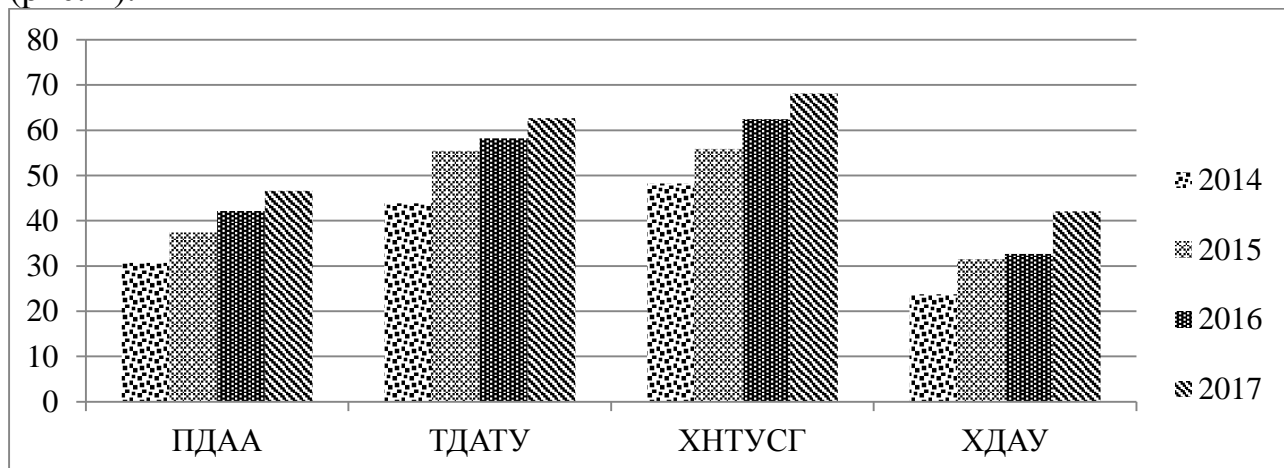


Рис. 1. Динаміка бюджетного фінансування аграрних закладів вищої освіти у 2014 – 2017 рр., млн. грн.

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності закладів вищої освіти

В сучасних умовах подальший напрямок розвитку модернізації механізму фінансового забезпечення діяльності вищих закладів освіти пов'язаний із удосконаленням управління фінансовими ресурсами, яке спрямоване на підвищення ефективності та результативності бюджетних витрат держави [2].

За умови зменшення видатків державного бюджету для потреб вищої школи розширюється значущість позабюджетного фінансування, яке акумулюється у спеціальних фондах університетів.

За даними фінансової звітності закладів вищої освіти, які ми досліджуємо, протягом 2014 – 2017 рр. спостерігається позитивна динаміка збільшення обсягу надходжень до спеціальних фондів університетів (рис. 2). Лідером тут є Таврійський державний агротехнологічний університет, який у 2017 р. одержав на 45,2 % більше коштів, ніж у 2014 р. Протягом цього періоду на 8214882,89 грн (31,3 %) більше надійшло грошових ресурсів до Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка.

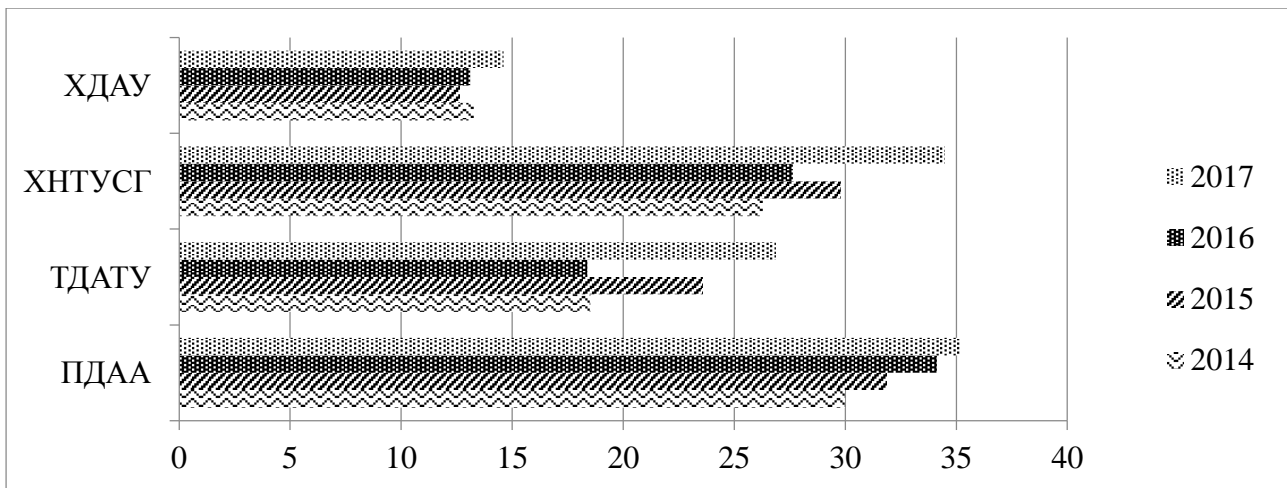


Рис. 2. Динаміка надходжень у заклади вищої освіти із спеціального фонду бюджету за КПКВК 2201160 у 2014 – 2017 рр., млн. грн.

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності закладів вищої освіти

Як видно з аналізу, показники співвідношення бюджетного і позабюджетного фінансування у кожному закладі вищої освіти мають різні обсяги. Відзначимо, що Таврійський державний агротехнологічний університет і Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка у 2017 р. порівняно з 2016 р. значно збільшили надходження до спеціального фонду – 26878800,00 грн і 18390535,74 грн та 34493143,60 грн і 27644764,54 грн відповідно. Це є результатом системної управлінської діяльності керівництва закладів із забезпечення їх фінансової стійкості.

Погодимось із І. О. Кондратюк, яка стверджує, що фінансовий результат загального фонду та відповідної частини спеціального фонду розпорядників бюджетних коштів є виміром витрат фінансових ресурсів держави на фінансове забезпечення державних установ і неринкових некомерційних організацій та вартості спожитих бюджетних ресурсів для виконання їх безпосередніх функцій, а отже є не стільки показником фінансового результату діяльності, скільки індикатором ефективності використання бюджетних коштів [3, с. 246].

Для того, щоб створити надійні канали надходження грошових коштів на засадах системності і комплексності керівництву закладів вищої освіти необхідно, насамперед, визначити їх шляхи відповідно до нормативно-правових документів, контролювати виконання кошторисів доходів і витрат, забезпечивши ефективне використання наявних фінансових ресурсів.

Отже, враховуючи недостатній рівень бюджетного фінансування закладів вищої освіти, необхідно не тільки забезпечити їх функціонування, але й сформувати основи для подальшого інноваційного розвитку. Кожним університетом мають бути визначені стратегічні і тактичні цілі у напрямку продуктивної фінансово-економічної діяльності. В умовах функціонування ринку освітніх послуг і конкуренції необхідно:

- впроваджувати сучасні методи управління фінансами;
- формувати об'єктивні фінансові показники, які відображатимуть реальний стан фінансової стійкості закладів;
- налагоджувати систему контролю і аудиту за оптимальним використанням грошових засобів;

- розробляти системи моніторингу та оцінки ефективності фінансової діяльності;
- застосовувати аналіз і моделювання для вибору ефективних способів проведення фінансової діяльності.

Список використаних джерел: 1. Усик В. І., Матусевич Т. В. Роль університету в секторній структурі економіки знань. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 24. С.61–65. 2. Ящук Т. А. Аналіз сучасного стану фінансового забезпечення вищої освіти в Україні. Молодий вчений. 2018. № 1(2). С. 1026–1030. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_107 (дата звернення: 31.08.2019). 3. Кондратюк І. О. Індикатор ефективності використання бюджетних коштів – фінансовий результат у секторі ЗДУ. Фінанси, облік і аудит. 2010. Вип. 16. С. 241–247.